

209 Οι προθέσεις που συντάσσονται με αιτιατική

ΠΡΟΘΕΣΗ	ΤΟΠΟΣ	ΧΡΟΝΟΣ	ΑΛΛΗ ΣΗΜΑΣΙΑ
ad	προς	προς, έως	για
adversus	αντίθετα		ενάντια
ante	μπροστά	πριν	πιο
apud	σε		
circa	γύρω	προς	
circum	γύρω		
citra	εντός		χωρίς
contra	απέναντι		ενάντια
erga			για
extra	έξω		εκτός
infra	κάτω		
intra	εντός	πριν	
inter	μεταξύ	ενώ	
iuxta	κοντά	αμέσως μετά	σύμφωνα
ob	μπροστά		εξαιτίας
penes			σε
per	διά μέσου	για	μέσω
pone	πίσω		
post	μετά	μετά	
praeter	κοντά		εκτός
prope	κοντά		
propter	κοντά, δίπλα		εξαιτίας
secundum	πίσω	κατά	σύμφωνα
supra	πάνω	πριν	επιπλέον
trans	πέρα από		
ultra	πέρα	μετά	πιο
usque	έως	έως	

Η δήλωση του τόπου

Οι ανάλογες προθέσεις δηλώνουν κίνηση προς τόπο, με ή χωρίς άφιξη. Απαντούν, συνεπώς, κυρίως με ρήματα κίνησης.

Η δήλωση του χρόνου

Απορρέει από την αντίστοιχη δήλωση του τόπου και εκφράζει την κίνηση προς κάποιο χρονικό σημείο.

Άλλες σημασίες

Απορρέουν επίσης από την αντίστοιχη δήλωση του τόπου· η εμπρόθετη ΟΦ δεν είναι κάποιο τοπικό σημείο, αλλά αποτελεί αφηρημένο ή έμψυχο ουσιαστικό το οποίο συγκεκριμενοποιείται μέσω κάποιας πράξης: *Non enim ad iudiciorum certamen, sed ad voluptatem aurium scripserat.* (Cic. orat. 38)

Γιατί όχι για αγώνα δικαστηρίων, αλλά για την τέρψη των αυτιών είχε γράψει.

210 Οι προθέσεις που συντάσσονται με αφαιρετική

ΠΡΟΘΕΣΗ	ΤΟΠΟΣ	ΧΡΟΝΟΣ	ΑΛΛΗ ΣΗΜΑΣΙΑ
a(b)	από	από, μετά από	από
coram	μπροστά		
cum			με
de	από	μετά από	περί, σχετικά με
e(x)	από	μετά από	σύμφωνα, κατά
prae	μπροστά		εξαιτίας
pro	πριν, μπροστά		αντί, εξαιτίας
sine			χωρίς

Η δήλωση του τόπου

Οι προθέσεις αυτές δηλώνουν είτε την εγγύτητα ενός χώρου (coram, cum, prae, pro) είτε την απομάκρυνση σε σχέση με έναν τόπο, με ή χωρίς έξοδο από αυτόν τον τόπο (ex, de / ab). Απαντούν, συνεπώς, με ρήματα κίνησης.

Η δήλωση του χρόνου

Απορρέει από την αντίστοιχη δήλωση του τόπου και εκφράζει την απομάκρυνση από κάποιο χρονικό σημείο.

Άλλες σημασίες

Απορρέουν επίσης από την αντίστοιχη δήλωση του τόπου· η εμπρόθετη ΟΦ δεν είναι κάποιο τοπικό σημείο, αλλά αποτελεί αφηρημένο ή έμψυχο ουσιαστικό: *ex omnium sententia* (κατά την κρίση όλων).

211 Οι προθέσεις που συντάσσονται με γενική

Οι προθέσεις *causa* (εξαιτίας) και *gratia* (χάρην) συντάσσονται με ΟΦ σε γενική (→ παράγραφος 207).

Πρόκειται για στερεότυπες χρήσεις των ουσιαστικών *causa*, -ae, θηλ. (*αιτία*) και *gratia*, -ae, θηλ. (*χάρη*): γι' αυτό και οι δύο αυτές προθέσεις μπορούν να έχουν ως συμπλήρωμα είτε ΟΦ σε γενική είτε κτητική αντωνυμία:

κτητ. ΟΦ γεν.

Vestra reiue publicae causa. (Cic. Verr. 5. 173)

Για εσάς και για την πολιτεία.

212 Οι δίπτωτες προθέσεις

Οι προθέσεις *in*, *sub*, *subter*, *super* συντάσσονται άλλοτε με αιτιατική και άλλοτε με αφαιρετική.

Με αιτιατική

Το συγκεκριμένο δηλώνει κίνηση προς τόπο ή προς ορισμένο χρονικό σημείο.

ΠΡΟΘΕΣΗ	ΤΟΠΟΣ	ΧΡΟΝΟΣ	ΑΛΛΗ ΣΗΜΑΣΙΑ
<i>in</i>	<i>προς</i>	<i>σε</i>	<i>για, προς</i>
<i>sub</i>	<i>κάτω</i>	<i>κατά</i>	<i>κάτω</i>
<i>subter</i>	<i>κάτω</i>		
<i>super</i>	<i>πάνω</i>	<i>κατά</i>	<i>παρά</i>

Με αφαιρετική

Πρόκειται απλώς για εντοπισμό (χωρίς κίνηση).

ΠΡΟΘΕΣΗ	ΤΟΠΟΣ	ΧΡΟΝΟΣ	ΑΛΛΗ ΣΗΜΑΣΙΑ
<i>in</i>	<i>σε</i>	<i>κατά, σε</i>	<i>σε</i>
<i>sub</i>	<i>κάτω</i>	<i>κατά</i>	<i>κάτω</i>
<i>subter</i>	<i>κάτω</i>		
<i>super</i>	<i>πάνω</i>	<i>κατά</i>	<i>για, σχετικά με</i>

ΣΗΜ Η πρόθεση *tenus* (μέχρι) συντάσσεται με αφαιρετική ή με γενική, χωρίς να διαφοροποιείται η σημασία της.

Ο ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΛΟΓΟΣ

213 Ο σύνθετος λόγος: γενικά

Ο σύνθετος λόγος περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο προτάσεις.

Στον σύνθετο λόγο οι προτάσεις μπορούν να συνδέονται παρατακτικά (→ παράγραφος 245) ή υποτακτικά.

Η υπόταξη

Η υποτακτική σύνδεση μίας πρότασης με μία άλλη δηλώνεται:

—από την παρουσία εισαγωγικού στοιχείου: συνδέσμου, επιρρήματος, αναφορικής, ερωτηματικής αντωνυμίας (μορφολογία → παράγραφοι 67 ως 71)·

—από τη μορφή των συστατικών της εξαρτημένης πρότασης: χρόνος και έγκλιση ρήματος, τύπος υποκειμένου, τύπος αναφορικών• (→ παράγραφοι 59 ως 62), τύπος αόριστων αντωνυμιών (→ παράγραφοι 72 ως 76).

Negant enim [quemquam] esse virum bonum nisi sapientem. (Cic. Lael. 18)

Αρνούνται, πράγματι, ότι κάποιος είναι ενάρετος άνδρας αν δεν είναι σοφός.

Το ρήμα *nego* (*αρνούμαι*) περιλαμβάνει άρνηση η οποία προσδιορίζει τον τύπο της αόριστης αντωνυμίας στην εξαρτημένη πρόταση: η λέξη *quisquam* είναι η αόριστη αντωνυμία η οποία υποκαθιστά την *aliquis* μετά από άρνηση (→ παράγραφος 300).

Η ταξινόμηση των εξαρτημένων προτάσεων

Οι εξαρτημένες προτάσεις ταξινομούνται σύμφωνα με τη λειτουργία τους· διακρίνονται σε αναφορικές, οι οποίες αποτελούν αναπτύξεις ουσιαστικού ή ΟΦ (→ παράγραφοι 214 ως 217), συμπληρωματικές προτάσεις, οι οποίες αποτελούν αναπτύξεις ρήματος (→ παράγραφοι 218 ως 223), και επιρρηματικές προτάσεις, οι οποίες αποτελούν αναπτύξεις της ΡΦ (→ παράγραφοι 224 ως 244).